

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

בפני כבוד השופט חננאל שרעבי

מערער פלוני
ע"י ב"כ עוה"ד ענת חולי (מטעם הסנגוריה הציבורית)

נגד

משיב מרכז לבריאות הנפש שער מנשה
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
ע"י ב"כ עוה"ד מירה מטאנס

פסק דין

1. עסקינן בהודעת ערעור על החלטת הוועדה הפסיכיאטרית המיוחדת, אשר התכנסה בבית החולים שער מנשה ביום 20.7.21 (להלן: "הוועדה"), על פי חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א – 1991 (להלן: "החוק"), ולפיה נדחתה בקשת המנהל לאשר למערער חופשה מוגבלת בזמן ו/או במקום (להלן: "ההחלטה"), כפי שיפורט להלן.

רקע והחלטת הוועדה

2. המערער כבן 45, רווק תושב [המרכז], התקבל לאשפוז אצל המשיב ביום 6.1.20 מתוקף החלטת בית משפט על צו אשפוז בגין מעשה רצח. תוקף הצו עד 25 שנה.
- ביום ... (שנת 2019) עת היה שרוי במצב פסיכוזה פרנואידית ומוצף במחשבות שווא, שיסף המערער את צווארה ואת פניה של שכנתו לבניין, ודקר אותה שש פעמים בחזה, בצוואר ובבטן. כתוצאה ממעשיו מתה השכנה, והמערער הואשם כאמור לעיל ברציחתה.
- נוסף על האמור לעיל, קיים נגד המערער כתב אישום בגין איומים כלפי אחותו וגיסו של המערער, מדצמבר 2017. ניתנה בעניינו חוות דעת בית החולים "אברבנאל", במסגרתה נמצא לא כשיר ולא אחראי למעשיו.
3. המערער מאובחן עם סכיזופרניה פרנואידית כרונית, עם הליך רציף. אושפז פעמים רבות בעבר, כולל בכפייה, עקב חומרת מצבו, חוסר שיתוף פעולה, אי טיפול והתנהגות מסוכנת כלפי סביבתו.
4. בטופס ההפניה לוועדה מיום 17.6.21 נכתב כך:
- "התמצאות תקינה בכל המובנים, יוצר קשר עין ועונה לשאלות.
אפקט יציב אך מצומצם. שולל הפרעות תפיסה ולא נצפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

1 הזייתי... לא התגלו מחשבות שווא פעילות. ללא תכניות מסוכנות
2 כלפי עצמו או כלפי הסובבים. מאד עסוק ברעיון עסקי שלדבריו
3 פיתח אך לא מכון לשתף בפרטים כי מדובר ב"רעיון חשוב ויכול
4 לתת מיליונים". מגלה תובנה לקיום הפרעה... לדבריו מעוניין
5 להשתחרר בקרוב ולעבור למסגרת שיקומית טיפולית – דיור מוגן
6 או הוסטל. בוחן המציאות והשיפוט באופן פורמאלי שמורים".

7 5. מסוכנותו של המערער הוגדרה, בטופס ההפניה לוועדה, ברמה נמוכה הן כלפי עצמו והן
8 כלפי אחרים. עוד נכתב בטופס ההפניה לוועדה:

9 "בתקופה שעברה מהוועדה האחרונה ובבדיקות חוזרות ללא סימנים
10 פסיכוטיים פעילים ואך סימנים של ליקוי פוסט פסיכוטי עם תובנה
11 פורמאלית לחומרת המעשה ולמחלה.

12 במחלקה ללא התנהגות חריגה, ללא ביטויי אלימות או תוקפנות. בוחן
13 המציאות והשיפוט הכללי די פורמליים.

14 להערכתו, במצבו הנפשי יכול לצאת לחופשות קצרות בלבד".

15 6. עניינו של המערער נדון בפני הוועדה. בדיון מיום 20.7.21 העריכה הוועדה את רמת
16 מסוכנותו של המערער כלפי אחרים ברמה בינונית, וכלפי עצמו ברמה נמוכה. בדיקת
17 הוועדה העלתה כי למערער עדיין מחשבות פרנואידיות כלפי אחרות וגיסו. כמו כן, המערער
18 גילה מחשבות גדלות (בכל הקשור לרעיון עסקי שפירט הן בפני המנהל והן בפני הוועדה,
19 בעניין "סחר מלאכותי בבני אדם" או "ייבוא כוח אדם זול", ח"ש).

20 מסקנת הוועדה הייתה כי טרם חל שינוי יסודי בסיסי ורציף לאורך זמן במצבו של המערער,
21 המאפשר מתן חופשות, ולכן הוועדה דחתה את המלצת המנהל לאשר לו חופשות קצרות.

22

23 טענות המערער

24 7. להלן תמצית טענות המערער, כפי שהופיעו בכתב הערעור וכן נטענו על ידי באת כוחו בדיון
25 שנערך בפניו ביום 5.8.21:

26 א. מנהל המחלקה מכיר את המערער ורואה את התנהגות המערער לאורך כל ימות
27 ושעות השבוע. למרות זאת הוועדה דחתה את המלצת הרופא ולא אישרה לו
28 חופשות.

29 ב. מבוקש מבית המשפט לאשר למערער חופשות. הוא סגור במחלקה כבר שנתיים
30 ונחשף לאירועים אלימים, זה מאד קשה לו והוא רוצה קצת חופש.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

- 1 ג. המערער מאושפז במחלקה סגורה מזה שנתיים ללא אירועים חריגים. המחשבות
- 2 שליו את המערער בתחילת האשפוז הלכו ופחתו. המערער לא גילה התנהגות
- 3 אלימה מצידו במחלקה.
- 4 ד. חופשות קצרות בליווי מקצועי (בשכר) בקרבת בית החולים, לא יפגעו באיש מאחר
- 5 שהמערער איננו מסוכן. המערער לא יגיע לאזור מגוריו במרכז, ולא לבני משפחת
- 6 הקורבן.
- 7 ה. המערער מבין את מצבו, מבין היכן נמצא, הוא רוצה להתקדם בטיפול ולהגיע
- 8 למחלקה השיקומית.
- 9 ו. הרעיון העסקי עליו דיבר המערער (ראו סעיף 6 לעיל, ח"ש) לא עוסק בסחר בבני
- 10 אדם אלא ברעיון כלכלי שמדבר על הוספת כח אדם למצבת עובדים בחברה
- 11 מסוימת, כך שיתקבל המצג כי מועסקים באותה חברה יותר אנשים ממה
- 12 שקיימים באמת. הוועדה לא הבינה את זה נכון.
- 13 ז. היה סכסוך בין המערער לבין אחותו ובעלה. המערער ניתק את קשריו עם אחותו
- 14 מכיוון שהוא מבין את הכעס שלה כלפיו, המערער חב לאחותו כספים. אין למערער
- 15 כל רצון לפגוע באחותו או ליצור עמה קשר.
- 16 ח. הוועדה קבעה מסוכנות לאחרים ברמה בינונית בנימוק של מחשבות השווא
- 17 הכלכליות והגרנדיוזיות, והיחס לאחותו ובעלה אשר הוסברו לעיל. המחלקה
- 18 לעומת זאת, העריכה את מסוכנות המערער לעצמו ולאחרים ברמה נמוכה.

19

20 טענות המשיב

- 21 8. להלן תמצית טענות המשיב, כפי שנטענו על ידי באת כוחו בדיון שנערך בפניי ביום 5.8.21:
- 22 א. החלטת הוועדה מנומקת ואינה חורגת ממתחם הסבירות, לכן אין הצדקה
- 23 להתערב בה. במיוחד כשהיא נכתבה ונומקה לאחר בדיקת המערער באופן בלתי
- 24 אמצעי על ידי ועדה מקצועית.
- 25 ב. בהחלטת הוועדה נשוא ערעור זה, נקבע כי רמת מסוכנות המערער כלפי אחרים
- 26 היא בינונית. בוועדה קודמת מיום 26.1.21 נקבע שרמת מסוכנות המערער היא
- 27 בינונית, למרות שבמחלקה קבעו אז שהיא ברמה גבוהה. אף בוועדה שנערכה לפני
- 28 כן נקבעה רמת מסוכנות הערער בינונית לאחרים – כך שלמעשה לא חל כל שינוי
- 29 ברמת מסוכנות המערער כלפי אחרים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

- 1 ג. אמנם המערער טוען כי לא קרה שום אירוע חריג בזמן אשפוזו ומכאן כי לכאורה
2 חל שינוי במערער, אולם לא מדובר פה בשינוי יסודי, בסיסי ורציף לאורך זמן,
3 במצבו הנפשי של המערער כדי לשלול ברמת ודאות גבוהה את מסוכנותו לשלום
4 הציבור, לאנשים מסוימים או לעצמו.
- 5 ד. למערער קיים עבר פלילי טרם ביצוע הרצח נשוא אשפוזו הנוכחי, של חמש הרשעות
6 קודמות בעבירות של איומים, חבלה במזיד ברכב והיזק לרכוש במזיד.
- 7 ה. בבדיקת הוועדה, שהתבצעה מול המערער באופן ישיר ובלתי אמצעי, עלה כי
8 המערער עדיין סבור שבעלה של אחותו מעליל עליו עלילות בדבר הלוואת כספים.
9 המערער הכחיש את טענת האחות, כך שעולה כי הוא זה שניתק עמה קשר. עוד
10 עלה מבדיקת הוועדה כי למערער יש מחשבות שווא גרנדיוזיות לצד מחשבות
11 פרנואידיות כלפי אחותו ובעלה.
- 12 ו. עוד נקבע על ידי הוועדה, כי תובנת המערער למחלתו היא חלקית ופורמלית.
13 מדיווחים עדכניים (מימים 28.7.21; 2.8.21) עולה כי קיים חוסר תובנה לחומרת
14 מעשיו והבנה מפקפקת, וכן בשיחות עם המערער מעלה שאלה "מי הרוצח".

15

16 דיון והכרעה

- 17 9. לאחר עיון בנימוקי הערעור, בהחלטת הוועדה הפסיכיאטרית המיוחדת ובחומר הרפואי
18 שהונח בפניי, ולאחר ששמעתי את באי כח הצדדים בדיון לפניי ביום 5.8.21, אני בדעה כי
19 דין הערעור דחייה.

20 להלן אנמק החלטתי.

- 21 10. אדם המאושפז בבית חולים מכוחו של צו אשפוז, אינו זכאי לצאת לחופשה כל עוד לא
22 אישרה זאת הוועדה. אישור זה יכול שיינתן לאדם המאושפז, ככל שהוועדה תשתכנע כי
23 אין בכך כדי לסכן את שלומו ובטחונו של הציבור, או מי מבין הציבור, מעבר למידה
24 מינימלית, בה ניתן לשאת, בהתחשב בתנאי הפיקוח וההשגחה בחופשה ובשיקולים
25 נוספים, ככתוב בחוק; לרבות התחשבות בניסיון החיים, שכל ישר, ברצון כי שלום הציבור
26 יישמר וכי חירותו של החולה וסיכויי שיקומו לא ייפגעו מעבר לנדרש.

27 ראו: ע"ו 17640-06-19 פלוני נ' אלמוני (30.7.2019) (להלן: "עניין פלוני").

- 28 11. עסקינן במערער אשר מאושפז אשפוז כפוי בשל מעשים פליליים חמורים. מסוכנותו כבר
29 באה לידי ביטוי, כפי שיוחס לו בכתב האישום אשר הוגש לעיוני במסגרת הדיון. כתב
30 האישום, שהתבסס על הראיות בתיק, הביאו להחלטת בית המשפט שדן בעניינו הפלילי של

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

- 1 המערער, להוציא צו אשפוז למערער, תוך שקצב את התקופה המרבית (עשרים וחמש
2 שנים).
- 3 12. בדיון בעניינו של אדם המאושפז מכח צו, מושם הדגש על הצורך להגן על הציבור מפני
4 מסוכנות המערער, לבל ייחשף הציבור למסוכנות זו מעבר למידה נסבלת (ראו בעניין זה:
5 ע"ו 26178-06-19 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (8.7.2019) סעיף 5 לפסק הדין).
- 6 13. בעניינו, רמת מסוכנותו של המערער כלפי אחרים הועמדה על ידי המחלקה על רמה נמוכה,
7 ואילו הוועדה העמידה אותה על רמה בינונית. רמת מסוכנות המערער כלפי עצמו הועמדה
8 הן על ידי המחלקה והן על ידי הוועדה על רמה נמוכה.
- 9 14. נקבע בפסיקה כי במקרים של פער בין הערכות המסוכנות, הערכתה של הוועדה היא זו
10 שקובעת (ראו עניין פלוני, פסקה 10). רמת המסוכנות של אדם מאושפז, המאפשרת את
11 שהותו מחוץ לבית החולים בלי להעמיד את הציבור בסיכון שאין לשאת, מסווגת בדרך כלל
12 כמסוכנות ברמה נמוכה.
- 13 15. כאשר מדובר במאושפז שרצח (או ניסה לרצוח), הוא מובא בפני ועדה פסיכיאטרית
14 מיוחדת (כבעניינו) אשר דנה בבקשתו לצאת לחופשה, תוך שימוש בסמכויות ובכלים
15 נוספים אשר החוק מקנה לה, על מנת שתגיע להחלטה מבוססת ונכונה בנסיבות.
- 16 16. תנאי הסף לאישור חופשה למאושפז שרצח או ניסה לרצוח, מצויים בסעיף 28ג(ג) לחוק:
17 "ועדה מיוחדת תאשר לחולה חופשה לפי סעיף זה, רק אם סברה כי חל
18 שינוי יסודי, בסיסי ורציף, לאורך זמן, במצבו הנפשי של החולה, וכי יש
19 בו – בשים לב לתנאי השחרור והפיקוח – כדי לשלול ברמת ודאות גבוהה
20 את מסוכנותו של הנאשם לשלום הציבור, לאנשים מסוימים או לעצמו".
- 21 17. בסעיף 28(ב2) לחוק, מפורטים שיקולי הוועדה בדיון לצורך שחרור או מתן חופשה – לרבות
22 חופשה ראשונה:
23 "בדיון לפי סעיף זה תשקול הוועדה בין השאר את השיקולים האלה:
24 סיכויי שיקומו של החולה והתנאים לשיקום, ובכלל זה הטיפול
25 הדרוש לשיקומו והסכות (פרוגנוזה) לגביו, נסיבות העבירה שבשלה
26 ניתן צו האשפוז או הטיפול המרפאתי, עברו הפלילי של החולה ומשך
27 הזמן שחלף מאז תחילת האשפוז או הטיפול המרפאתי".
- 28 18. על מנת להתיר למערער לצאת לחופשה, כל שכן חופשה ראשונה, על הוועדה להשתכנע כי
29 מתקיים אצלו תנאי סף של השינוי הבסיסי לאורך זמן, וכן לראות כי בהתחשב בתנאי
30 החופשה המבוקשת, המסוכנות והחשש לאירוע חריג הוא ברמה נמוכה מאד. לאחר מעבר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 2656-08-21 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש שער מנשה ואח'

- 1 משוכות אלו, של תנאי הסף ושל רמת המסוכנות, תדון הוועדה בשיקולים המנויים בסעיף
2 28(ב2) לחוק ותחליט כפי שיקול דעתה המקצועי.
- 3 19. במקרה דנן, הוועדה לא שוכנעה כי חל שינוי יסודי בסיסי ורציף לאורך זמן במצבו של
4 המערער, המאפשר מתן חופשות, וכך נימקה את החלטתה. כמו כן העריכה הוועדה את
5 רמת מסוכנותו של המערער כלפי אחרים ברמת סיכון בינונית.
- 6 20. אני ער לטענת הסניגורית, כי ייתכן שדברי המערער בכל הקשור לרעיונותיו העסקיים לא
7 הובנו כשורה בקרב חברי הוועדה, ואך בטעות פורשו כ"מחשבות שווא גרנדיוזיות". אולם
8 מן העבר השני ישנם הדיווחים בדבר חוסר תובנת המערער לחומרת מעשיו והבנה
9 מפקפקת מהעת האחרונה, המתבטאת בשאלת המערער "מי הרוצח" (ראו סעיף 8(ו) לעיל),
10 וכן קיומן של מחשבות פרנואידיות כלפי אחותו ובעלה, שהיו בעבר מושא לאיומים מצד
11 המערער.
- 12 21. נוכח כל האמור לעיל, סבורני כי החלטת הוועדה מצויה במתחם הסבירות, ולא נפלה בה
13 כל טעות שתצדיק התערבות ערכאת הערעור.

סוף דבר

- 14
15
16 22. לאור כל האמור לעיל אני מורה על דחיית הערעור.
- 17
18 פסק הדין מותר לפרסום תוך השמטת שם המערער וכל פרט מזהה אחר.

19
20
21
22
23 ניתן היום, כ"ז אב תשפ"א, 05 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

24

חננאל שרעבי, שופט

25
26